

Oprávnění strážníků

Oprávnění strážníků obecní policie jsou dána zákonem a vymezují rozsah jejich působnosti.

Strážníci městské policie při výkonu svého povolání disponují řadou zákonných oprávnění, která jim umožňují odpovídajícím způsobem zasáhnout při jakémkoli porušení zákona. Při naprosté většině zákroků či úkonů strážník využije několik zákonných oprávnění současně. Pokud se dostanete do situace, že vůči vám strážník některé z níže uvedených oprávnění využije, jste ze zákona povinni uposlechnout. V opačném případě se vystavujete nebezpečí postihu za přestupek, kterým je neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci.

Oprávnění požadovat vysvětlení

Strážník je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění přestupku nebo jiného protiprávního jednání nebo odhalení jeho pachatele, nebo může sdělit údaje důležité ke zjištění skutečného stavu věci.

Strážník je také oprávněn, pokud to vyžadují okolnosti, takovou osobu vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila k sepsání zápisu o podání vysvětlení. Má-li být tento zápis sepsán s osobou mladší 15 let, musí být přítomen jeho zákonný zástupce.

Osoba je povinna výzvě vyhovět.

Podat vysvětlení může odmítnout pouze osoba, která by tím sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťovala jako vlastní, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek. Totéž platí u osoby, která by podáním vysvětlení porušila státem uloženou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti. O obou těchto možnostech je strážník povinen osobu poučit.

Pokud se osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažného důvodu nedostaví k sepsání zápisu o podání vysvětlení, může být předvedena.

Oprávnění požadovat poskytnutí údajů od příslušných orgánů

Obecní policie je oprávněna vyžadovat poskytnutí údajů z následujících informačních systémů:

- hledané a pohřešované osoby a věci,
- odcizená motorová vozidla a odcizené registrační značky motorových vozidel,
- osoby předvedené na policii nebo omezené na osobní svobodě při páchání trestného činu nebo bezprostředné poté,
- evidence provozovatelů motorového nebo přípojného vozidla,
- evidence řidičů motorových vozidel,
- osoby mladší 18 let, kterým se poskytuje sociálně-právní ochrana dětí,
- evidence obyvatel,
- evidence psů přihlášených u správce místního poplatku ze psa (včetně údajů o držitelích a uhrazení místních poplatků ze psa),
- povolení ke zvláštnímu užívání pozemních komunikací na území obce,
- povolení ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství v obci.

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

Prokázáním totožnosti se rozumí zjištění jména a příjmení, data narození, rodného čísla a bydliště.

Koho strážník může vyzvat k prokázání totožnosti:

- osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie,
- osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku či jiného správního deliktu,
- osobu, od níž strážník požaduje nebo bude požadovat vysvětlení,
- osobu, která odpovídá popisu osoby hledané policií nebo osoby pohřešované,
- osobu na žádost jiné osoby, jestliže tato má na zjištění totožnosti právní zájem (revizoři v případě černých pasažérů, obsluha v restauraci v případě hosta, který nezaplatí útratu),
- k prokázání totožnosti je vyzvána také osoba, která o zjištění žádá nebo
- osobu, která oznamuje podezření ze spáchání trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu.

Osoba je povinna výzvě vyhovět.

Oprávnění požadovat předložení potřebných dokladů

Strážník je oprávněn od osoby, od které požaduje vysvětlení, vyžadovat předložení potřebných dokladů, jež mají souvislost s danou věcí (předložení průkazu ZTP při stání vozidla na parkovacím místě vyhrazeném pro vozidla s označením O1, předložení řidičského průkazu při podezření ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, předložení potřebného povolení při záboru veřejného prostranství).

Oprávnění požadovat poskytnutí pomoci

Strážník je v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu obecní policie oprávněn požadovat od každého věcnou (poskytnutí dopravního prostředku) a osobní (přímá pomoc konkrétní osoby) pomoc. Kdo byl o tuto pomoc požádán, je povinen ji poskytnout bez zbytečného odkladu. Nemusí tak učinit, brání-li mu v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti anebo plnění jiné zákonné povinnosti. Fyzická osoba tak nemusí dále učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou.

Pokud by osobě, která strážníkovi poskytla pomoc, vznikla škoda, za tuto odpovídá obec. Totéž platí v případě, kdy taková osoba škodu způsobí.

Oprávnění předvést osobu

Strážník je oprávněn předvést na policii osobu:

- která odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti nebo nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat,
- u které se při zjišťování její totožnosti prokáže, že je osobou hledanou policií nebo osobou pohřešovanou,
- která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušujícím veřejný pořádek nebo ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze ji jiným způsobem v takovém jednání zabránit,
- strážník je rovněž oprávněn předvést osobu na žádost příslušného orgánu obce (ke správnímu řízení).

Oprávnění odebrat zbraň

Pokud strážník předvádí nebo omezuje na osobní svobodě osobu nebo při zákroku proti agresivní osobě, je oprávněn přesvědčit se, zda nemá u sebe zbraň a tuto odebrat.

Strážník je rovněž oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání zbraně odebrat zbraň osobě na místě veřejně přístupném, je-li to nezbytné v zájmu ochrany veřejného pořádku, života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku a hrozí-li, že zbraně může být užito k násilí nebo pohnutce násilím.

Zbraní se v tomto případě rozumí cokoliv, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším (střelná zbraň, nůž, kámen, tyč...)

Oprávnění zakázat vstup na určená místa

Strážník je oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na strážníkem určená místa nebo se na nich nezdržoval nebo po dobu nezbytně nutnou setrval na určeném místě. To v případě, kdy hrozí závažné ohrožení zdraví nebo života.

Každý je povinen příkazu strážníka uposlechnout.

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je strážník oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, vstoupit do něho a provést vše nezbytné k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

Je při tom však povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby s výjimkou případů, kdy hrozí nebezpečí z prodlení.

O otevření bytu nebo jiného prostoru strážník informuje uživatele, majitele nebo jinou oprávněnou osobu.

Oprávnění odejmout věc

Strážník je oprávněn po předchozí marné výzvě odejmout věc, u níž lze důvodně předpokládat, že v řízení o přestupku může být vysloveno její propadnutí nebo může být zabráná (věc, která byla užita při spáchání přestupku, byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou).

Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

Oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla (botička)

Strážník je oprávněn použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla:

- které bylo ponecháno na místě, kde je zakázáno stání nebo zastavení vozidla,
- které stojí na místě, do kterého je vjezd zakázán místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích,
- které stojí na chodníku, kde to není povoleno nebo
- je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství a jeho řidič není na místě přítomen.

Nepožádá-li nikdo o odstranění „botičky“ do 30 dní od přiložení, je vlastník komunikace oprávněn po dohodě s obecní policií vozidlo na náklady jeho provozovatele odstranit.

Oprávnění zabezpečovat dopravu do zdravotnického zařízení (záchytné stanice)

Strážník je oprávněn zabezpečovat tuto dopravu i mimo území obce, která zřídila obecní policii.

Povinnosti a oprávnění může strážník plnit pouze vůči přepravované osobě.

Oprávnění vstupovat do živnostenských provozoven

Strážník je oprávněn vstupovat do živnostenských provozoven a to v prodejní nebo provozní době do všech prostor určených pro zákazníky.

V případě, že je ohrožen život nebo zdraví anebo hrozí větší škoda na majetku, využívá strážník již zmíněné oprávnění otevřít nebytový prostor, vstoupit do něho a provést vše potřebné k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

Oprávnění použít donucovací prostředky, psa nebo služební zbraň

Strážník je oprávněn v zájmu ochrany bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní, majetku nebo k zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek, použít donucovací prostředky (hmaty, chvaty, údery a kopy, slzotvorný nebo elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek nebo jiný úderný

prostředek, pouta, úder služební zbraní, hrozba namířenou služební zbraní, varovný výstřel, technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla).

O tom, který z donucovacích prostředků použije, rozhoduje sám strážník podle konkrétní situace.

Namísto nebo vedle donucovacích prostředků je strážník oprávněn použít psa.

Za podmínek nutné obrany nebo krajní nouze nebo k zamezení útěku nebezpečného pachatele je strážník oprávněn použít služební zbraň.

Oprávnění k doručování písemností

V souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád je obecní policie zmocněna k doručování písemností, vyhotovených správním orgánem, avšak pouze je-li k řízení příslušný orgán obce, která je zřizovatelem konkrétní obecní policie.

Oprávnění užívat zvláštní výstražné zařízení

V souladu se zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích mohou být vozidla obecní, resp. městské policie jako vozidla s právem přednosti v jízdě vybavena zvláštním výstražným světlem modré barvy, doplněným o zvláštní zvukové výstražné zařízení.

Oprávnění k odtahování vozidla

Strážník obecní policie je oprávněn rozhodnout o odtahu vozidla, které tvoří překážku provozu na pozemních komunikacích. Vozidlo je odstraněno na náklady jeho provozovatele.

Oprávnění k usměrňování provozu

Strážník obecní policie je oprávněn usměrňovat provoz na pozemních komunikacích v případě, že je to nezbytné pro obnovení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, a není-li řízení provozu zajištěno policií nebo v součinnosti s policií.

Při usměrňování provozu používá strážník stejných pokynů jako policista.

Pokyny strážníka obecní policie jsou v tomto případě nadřazeny světelným signálům, dopravním značkám i dopravním zařízeními.

Oprávnění zastavovat vozidla

Strážník obecní policie ve stejnokroji je oprávněn zastavovat vozidla před přechodem pro chodce k zajištění bezpečného přechodu osob, jestliže to situace na přechodu či stav přecházejících osob vyžaduje a v případech, kdy řidič vozidla nebo přepravovaná osoba je podezřelá ze spáchání přestupku, týkajícího se bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Zastavení může strážník obecní policie provést také z jedoucího služebního vozidla.

Oprávnění k měření rychlosti

Obecní policie je za účelem zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích oprávněna měřit rychlost vozidel. Obecní policie při měření rychlosti postupuje v součinnosti s Policií ČR a měří výhradně v úsecích, určených Policií ČR.

Oprávnění k provedení orientační dechové zkoušky

Strážník obecní policie je oprávněn provést orientační vyšetření na přítomnost alkoholu či jiné návykové látky, popř. vyzvat osobu k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření na zjištění obsahu alkoholu či jiné návykové látky. Pokud osoba takové vyšetření odmítne, je na ni nahlíženo, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.

Oprávnění vyzvat řidiče k setrvání na místě do příjezdu Policie ČR

Strážník obecní policie je oprávněn vyzvat řidiče, aby setrval na místě do příjezdu Policie ČR v případech, kdy řidič:

- je podezřelý, že zavinil dopravní nehodu, při které došlo k usmrcení nebo těžké újmě na zdraví,
- ujel z místa dopravní nehody, na které měl bezprostředně předtím účast a kterou byl povinen oznámit policii,
- řídí motorové vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,
- odmítá se podrobit dechové zkoušce ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem, popř. podrobit se lékařskému vyšetření ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem, ačkoli toto vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví,
- řídí motorové vozidlo, aniž by byl držitelem řidičského oprávnění příslušné skupiny nebo podskupiny,
- řídí motorové vozidlo, přestože mu byl soudem nebo správním orgánem vysloven zákaz řízení motorových vozidel,
- řídí vozidlo, u kterého existuje důvodné podezření, že bylo odcizeno nebo
- řídí vozidlo technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu.

Oprávnění ukládat pokuty v blokovém řízení

Strážníci jsou oprávněni v blokovém řízení projednávat přestupky:

- jejichž projednávání je v působnosti obce,
- proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích spáchané nedovoleným stáním nebo zastavením vozidla na pozemní komunikaci, vjezdem do míst, kde je to místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno, porušením pravidel o překročení nejvyšší dovolené rychlosti, porušením pravidel jízdy na zvířatech, vedení a hnaní zvířat na pozemní komunikaci, pohybem chodce na pozemní komunikaci odporujícími pravidlům provozu na pozemních komunikacích, nedovoleným způsobem použití lyží, kolečkových bruslí a podobných prostředků na chodníku, nedovoleným vedením jízdního kola nebo jízdou na něm v rozporu s pravidly provozu na pozemních komunikacích, porušením pravidel provozu na pozemních komunikacích ostatními řidiči nemotorových vozidel,
- na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (kouření na místech zákonem zakázaných, prodej tabákového výrobku osobě mladší 18 let, podání a prodej alkoholu osobě mladší 18 let) nebo
- spočívající v neoprávněném stání vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

Oprávnění pořizovat záznamy

Obecní policie je oprávněna pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu (využívání městského monitorovacího kamerového systému).